

УДК 658

Денисюк О.Г.,
кандидат економічних наук, доцент
Державний університет «Житомирська політехніка»

КОНЦЕПЦІЯ РЕЗИЛЬЄНТНОСТІ САМОДОСТАТНЬОГО РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ

Сучасний світ відзначається глобальною невизначеністю і занепокоєнням, підсиленими економічною кризою, що почалася з пандемії COVID-19 і продовжилася повномасштабними воєнними діями в Україні. Під час криз ХХ століття, яким характерно те, що короткострокові періоди турбулентності та спаду змінювалися стабільністю та економічним зростанням, глобальна нестабільність ХХІ століття стала «новою нормальністю» для нашого сьогодення та країн світу. Нестабільність економічних процесів, нові виклики у бізнесі та політиці, а також швидкість поширення кризових явищ у глобальному економічному просторі викликають необхідність дослідження проблеми резильєнтності суб'єктів господарювання в цілому та результатів господарської діяльності, зокрема [5]. Дослідниця Воронько-Невіднич Т.В. акцентує увагу на актуальності саме концепції резильєнтності підприємств у період післявоєнного відродження, яка має передбачати активні заходи з пошуку механізмів пом'якшення та нівелювання для вітчизняної економіки втрат від військових дій [4].

Термін «резильєнтність» має міждисциплінарний характер, об'єднуючи різні аспекти природничих та суспільних наук й застосовується у різних сферах діяльності і напрямках наукових досліджень (біології, психології, медицині, фізиці, IT-галузі, політиці, економіці тощо). У перекладі з англійської *resilience* – стійкість, пружність, еластичність. Історично, вперше концепцію резильєнтності було запропоновано канадським науковцем К. Холлінгом у 1973 році як основу для екологічних досліджень [1]. Відповідно до латинського кореня «*resilire*», що тлумачиться як «стрибнути або відскочити назад» [2], ідея резильєнтності характеризує здатність об'єкта або системи «пружно відновлювати форму та позицію» після збурення чи зриву чого-небудь [3]. Тобто резильєнтність може бути використана для тлумачення здатності суб'єкта господарювання відновитися після передбачуваних або непередбачуваних змін.

Резильєнтність у бізнесі можна визначити як здатність економічного суб'єкта господарювання пережити порушення та зберегти свої функції, швидко адаптуватися до змін і відновлюватися після криз. Ця концепція об'єднує різні підходи до розуміння стабільності та адаптивності господарюючих систем у відповідь на зовнішні і внутрішні виклики; охоплює широкий спектр підходів та аспектів, від стійкості до шоків до здатності до адаптації та відновлення. Кожен з цих підходів доповнює загальне розуміння резильєнтності як комплексного поняття, що включає як внутрішні властивості системи, так і її здатність реагувати на зовнішні виклики.

Основними складовими забезпечення резильєнтності бізнесу є фінансова стабільність (забезпечення наявності достатніх фінансових резервів для підтримки операційної діяльності в умовах кризи), операційна гнучкість (можливість швидко змінювати операційні процеси, постачальників або виробничі лінії відповідно до нових вимог), технологічне забезпечення, потужний людський капітал (наявність кваліфікованих працівників, здатних швидко адаптуватися до нових умов та ефективно працювати), технологічна готовність (впровадження новітніх технологій, що дозволяють оптимізувати бізнес-процеси та підвищити продуктивність).

Резильєнтність бізнесу, що є критично важливою для довготривалої стабільності та успіху підприємства, досягнення його самодостатнього розвитку, дозволяє: зберігати конкурентоспроможність в умовах швидкозмінного ринкового середовища; зменшувати вплив негативних зовнішніх факторів; забезпечувати безперервність бізнес-процесів; підвищувати довіру з боку клієнтів, партнерів та інвесторів. Отже, резильєнтність бізнесу є комплексним поняттям, що включає стійкість, адаптивність, здатність до відновлення, інноваційність та ефективне управління ризиками; це один з ключових факторів, що визначає успіх і економічну самодостатність підприємства в сучасному світі.

Список використаних джерел:

1. Holling C. S. Resilience and Stability of Ecological Systems. Annual Review of Ecology and Systematics. 1973. Vol. 4. P. 1–23. URL: <https://pure.iiasa.ac.at/id/eprint/26/1/RP-73-003.pdf>
2. Latin Vocabulary. URL: <https://www.latin-is-simple.com/en/vocabulary/verb/6118/>
3. Simmie J., Martin R. The economic resilience of regions: towards an evolutionary approach. Cambridge Journal of Regions, Economy and Society. Vol. 3, Issue 1. 2010, PP. 27-43. URL: <https://academic.oup.com/cjres/article/3/1/27/339274>
4. Воронько-Невіднич Т. В. Застосування концепції резильєнтності для забезпечення функціонування підприємств агропродовольчої сфери у повоєнний період. URL: <https://dSPACE.pdau.edu.ua/handle/123456789/14662>
5. Солдак М.О. Регіональна резильєнтність повоєнного періоду. Матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет конференції (2023 року, м. Запоріжжя). – Одеса: Олді+, 2023. С. 157-161.